

**Uchwała Nr
Rady Miejskiej w Jaworznie**

z dnia 2017 r.

w sprawie Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Jaworzna na lata 2017-2022.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 1875), art. 1 ust. 1 oraz art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 882), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r., poz. 458).

**Rada Miejska w Jaworznie
uchwala, co następuje:**

§ 1

Przyjąć Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Jaworzna na lata 2017-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Jaworzna.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4

Traci moc uchwała Nr XIV/152/2011 z dnia 27 października 2011 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Jaworzna na lata 2011-2015.

Prezydent Miasta Jaworzna

Paweł Silbert

Jaworzno
źródło energii

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miejskiej w Jaworznie

z dnia 2017 r.

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA MIASTA JAWORZNA NA LATA 2017 - 2022

Wprowadzenie

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), definiuje zdrowie psychiczne jako stan dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, potrafi radzić sobie ze stresem w życiu codziennym, wydajnie pracuje i jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty. Stan psychiczny ludzi jest zdeterminowany wieloma czynnikami, w tym biologicznymi (np. genetycznymi, płciowymi), indywidualnymi (np. doświadczeniami osobistymi), rodzinnymi i społecznymi (np. wsparcie społeczne) oraz ekonomicznymi i środowiskowymi (np. status społeczny i warunki życia).

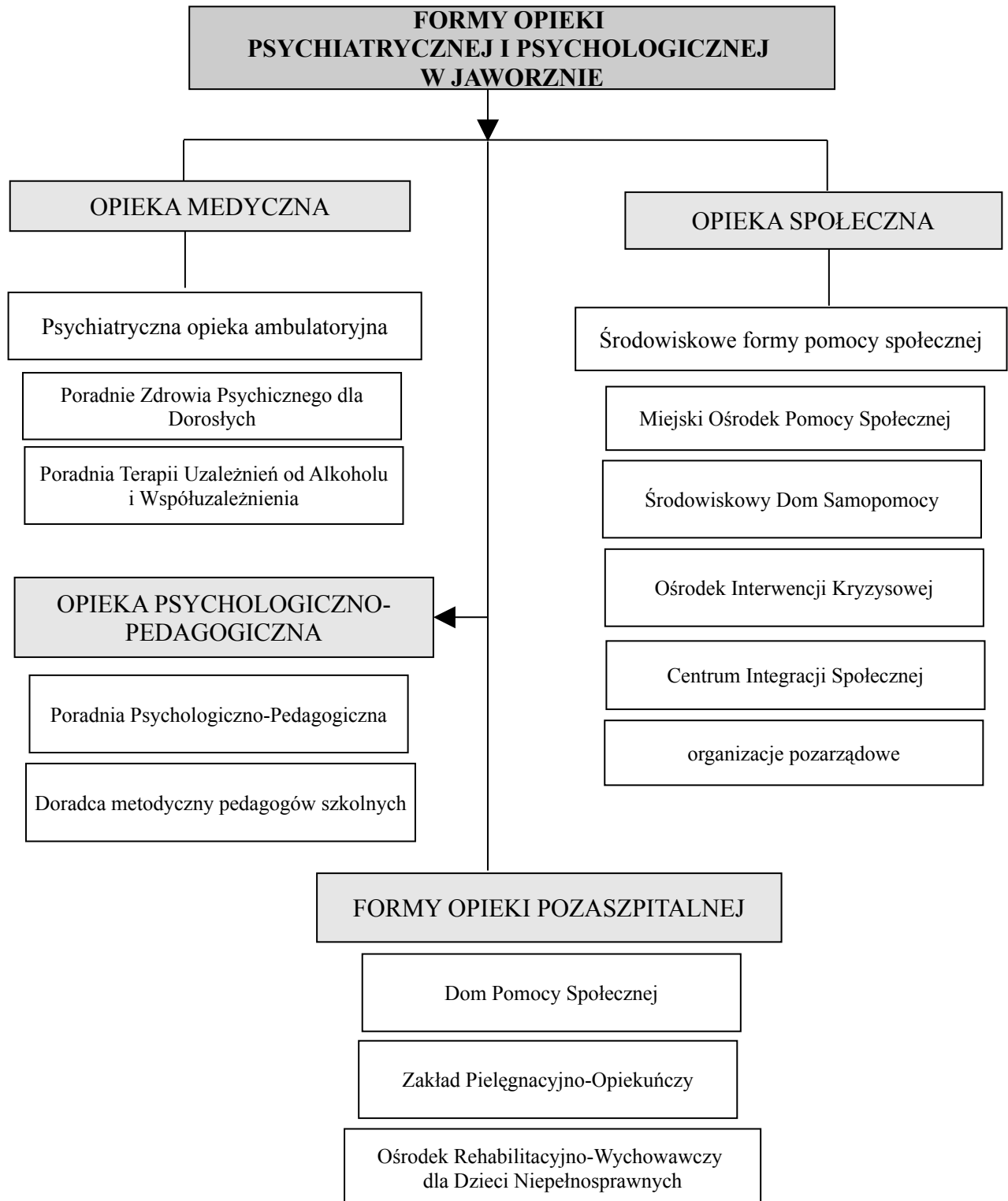
Przemiany polityczno-ekonomiczne wywołują zmiany stylu życia, pracy, budowania więzi rodzinnych i społecznych, co sprawia, że zdrowie psychiczne wystawione jest na ciągłe próby, którym coraz częściej nie można poddać. Dlatego tak ważne jest budowanie optymalnego zintegrowania systemu opieki i pomocy osobom z chorobami psychicznymi.

Na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci, system opieki psychiatrycznej w naszym kraju przeszedł znaczącą metamorfozę. W chwili obecnej kolejne zmiany mają przekształcić go w nowy – przez środowiska medyczne uznany za lepszy – model psychiatrycznej opieki środowiskowej. Jest to model bliższy potrzebom chorego, a także bardziej efektywny w porównaniu z opieką zinstytucjonalizowaną zarówno ze względu na skuteczność terapeutyczną, jak i wykorzystanie środków finansowych przeznaczanych na opiekę psychiatryczną. Środowiskowy model opieki psychiatrycznej pozwala choremu na wykorzystanie zasobów lokalnego środowiska, czerpanie siły ze znanego otoczenia. Nie wymaga, tak jak w przypadku opieki instytucjonalnej, budowania nowych realizacji, znajdowania się w nowym środowisku. Skupia się na maksymalnym wykorzystaniu możliwości, jakie dają wypracowane wcześniej przez chorego więzi społeczne, jednocześnie zapewniając opiekę i pomoc terapeutyczną. Głównym zadaniem opieki środowiskowej jest umożliwienie osobie z chorobą psychiczną funkcjonowania w społeczeństwie, a więc możliwości uczenia i pracy. Planowanie i wdrażanie systemu opartego na psychiatrii środowiskowej wymaga zintegrowanego podejścia i ścisłej współpracy resortów zdrowia, edukacji, polityki społecznej. Takie podejście daje gwarancję stworzenia optymalnej opieki odpowiadającej potrzebom chorych i umożliwiającej im podjęcie, w ramach swoich możliwości, trudu jak najpełniejszego funkcjonowania w społeczeństwie¹

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Jaworzna na lata 2017 – 2022 jest realizacją wytycznych określonych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, które podkreślają znaczenie upowszechnienia środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej. Program jest kontynuacją *Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Jaworzna na lata 2011 – 2015* i stanowi jeden z elementów *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie na lata 2006-2020*.

Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi jest realizowana w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza psychiatrycznej opieki zdrowotnej – w formie opieki doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej i środowiskowej oraz w domach pomocy społecznej. W Jaworznie nie funkcjonuje stacjonarna opieka psychiatryczna w formie szpitala lub oddziału psychiatrycznego. Ambulatoryjną opiekę psychiatryczną tworzą trzy poradnie zdrowia psychicznego dla osób dorosłych.

¹ *Psychiatryczna opieka środowiskowa w Polsce*, pod red. J. Meder, M. Jerema i A. Araszkievicz, *Termedia* Wydawnictwo Medyczne, Warszawa 2008.

I. Podstawy prawne ochrony zdrowia psychicznego

Przepisy ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego mówią, że - *ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz inne powołane do tego instytucje. W działaniach mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe, grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin oraz inne osoby fizyczne i prawne.*

Obowiązki administracji samorządowej w zakresie ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego wyznaczają następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j.: Dz. U. z 2017 r., poz. 882),
- 2) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j.: Dz. U. z 2017 r., poz. 1938),
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2017 r., poz. 1769),
- 4) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2017 r., poz. 1875),
- 5) ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j.: Dz. U. z 2017 r., poz. 1868.),
- 6) ustawa o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1916 z późn. zm.),
- 7) ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.: Dz. U. z 2016 r., poz. 487),
- 8) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016, poz. 1492),
- 9) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r., poz. 458).

W myśl wytycznych, zawartych w przepisach prawnych, ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy, niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492) ściśle określa cele operacyjne, a jednym z nich jest profilaktyka problemów zdrowia psychicznego i poprawa dobrostanu psychicznego społeczeństwa. Powyższy cel realizowany będzie poprzez:

- 1) prowadzenie działań na rzecz upowszechniania wiedzy na temat zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań, kształtowanie przekonań, postaw, zachowań i stylu życia wspierającego zdrowie psychiczne, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu, przeciwdziałanie seksualizacji dzieci i młodzieży – w szczególności poprzez

- prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych,
- 2) opracowanie i realizacja samorządowych programów lub strategii ochrony zdrowia psychicznego,
 - 3) opracowanie i realizacja programów zapobiegania problemom zdrowia psychicznego w rodzinie i w środowisku lokalnym,
 - 4) szkolenia różnych grup zawodowych dotyczące zagrożeń oraz konsekwencji rozwojowych i zdrowotnych u dzieci i młodzieży oglądających pornografię.

Zdrowie psychiczne jest dużym wyzwaniem dla polityki społecznej i zdrowotnej, powinno obejmować w szczególności:

- 1) tworzenie możliwości nabywania wiedzy i umiejętności przydatnych w osiągnięciu dobrego samopoczucia psychicznego w przewyżnianiu nieuniknionych kryzysów życiowych, bez popadania w bezradność, rezygnację czy nieprzystosowanie (w miejscu nauki lub pracy, w rodzinach, we wspólnotach lokalnych, a także wobec różnych grup wyróżniających się szczególnym ryzykiem powstawania zaburzeń),
- 2) unowocześnienie opieki psychiatrycznej według modelu środowiskowego – tzn. żeby była dostępna, równa, sprawna i godna, aby chroniła i umacniała więzi oraz pozycję społeczną cierpiącej osoby, respektowała prawa obywatelskie chorych i zachęcała ich do odpowiedzialności, podtrzymywała nadzieję, udostępniała oparcie lokalnej wspólnoty i uczestnictwo w jej życiu oraz wspomagała rodziny chorych,
- 3) prowadzenie badań i budowanie systemów informacyjnych – aby następnym pokoleniom przekazać uporządkowaną wiedzę na temat zdrowia psychicznego przydatną do proponowania metod jego promocji i ochrony, zapobiegania jego zaburzeniom, skutecznego przywracania zdrowia i zapewnienia odpowiedniej jakości życia.

W Polsce leczenie psychiatryczne chorych przebiega w ramach dwóch procesów – opieki medycznej oraz opieki społecznej. Procesy te powinny następować po sobie oraz wzajemnie się uzupełniać dla uzyskania jak najlepszych efektów.

Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi wykonywana jest w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza psychiatrycznej opieki zdrowotnej – w formie pomocy doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej i środowiskowej.

Opieka społeczna to przede wszystkim takie formy pomocy jak środowiskowe domy samopomocy, oferujące na ogół opiekę dzienną i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz w domach pomocy społecznej.

II. Sytuacja epidemiologiczna w Jaworznie dotycząca osób z zaburzeniami psychicznymi

Osoby z zaburzeniami psychicznymi (na podst. art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego) to osoby:

- chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne),
- upośledzone umysłowo,
- wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Podstawowym wskaźnikiem stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa jest rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych, rejestrowanych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym także związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych – alkoholu, narkotyków i leków.

W Jaworznie funkcjonują trzy poradnie zdrowia psychicznego, mające pod swoją opieką osoby dorosłe z terenu całego miasta Jaworzna. W wyjątkowych i nagłych przypadkach przyjmowane są również dzieci i młodzież do 18 roku życia. Sytuacje takie zdarzają się, gdy konieczna jest natychmiastowa interwencja psychiatryczna – najczęściej wskutek wystąpienia stresu pourazowego, tragedii rodzinnej lub nieudanej próby samobójczej.

Sytuacja epidemiologiczna w Jaworznie w 2010 roku

Porady udzielone przez lekarzy psychiatrów w 2010 r. - 9752 (ogółem)

	PZP ul. Koszarowa	PZP ul. Gwarków	CPZOM ul. Paderewskiego
Ogółem liczba porad w tym:	3465	3625	2662
Porady lekarza psychiatry	3106	3186	2404
Porady psychologa	359	439	258

Zestawienie dot. liczby zachorowań na poszczególne jednostki chorobowe w 2010 r w Jaworznie

Wyszczególnienie	Leczeni		W tym leczeni ogółem w wieku				Leczeni po raz pierwszy w życiu		W tym leczeni po raz pierwszy w życiu (wiek)			
	ogółem	W tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej	ogółem	W tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej
Osoby z zaburzeniami psychicznymi w tym:	2585	1073	60	325	1791	409	540	238	35	107	331	67
mężczyźni	-	-	37	154	735	147	-	-	18	56	142	22
opieka czynna	1282	632	1	170	910	201	110	51	0	27	70	13
Organiczne zaburzenia niepsychotyczne	125	79	0	7	70	48	19	15	0	1	13	5
Organiczne zaburzenia psychotyczne	339	176	0	15	198	126	46	26	0	4	26	16
Schizofrenia	294	127	1	27	226	40	28	8	0	7	18	3

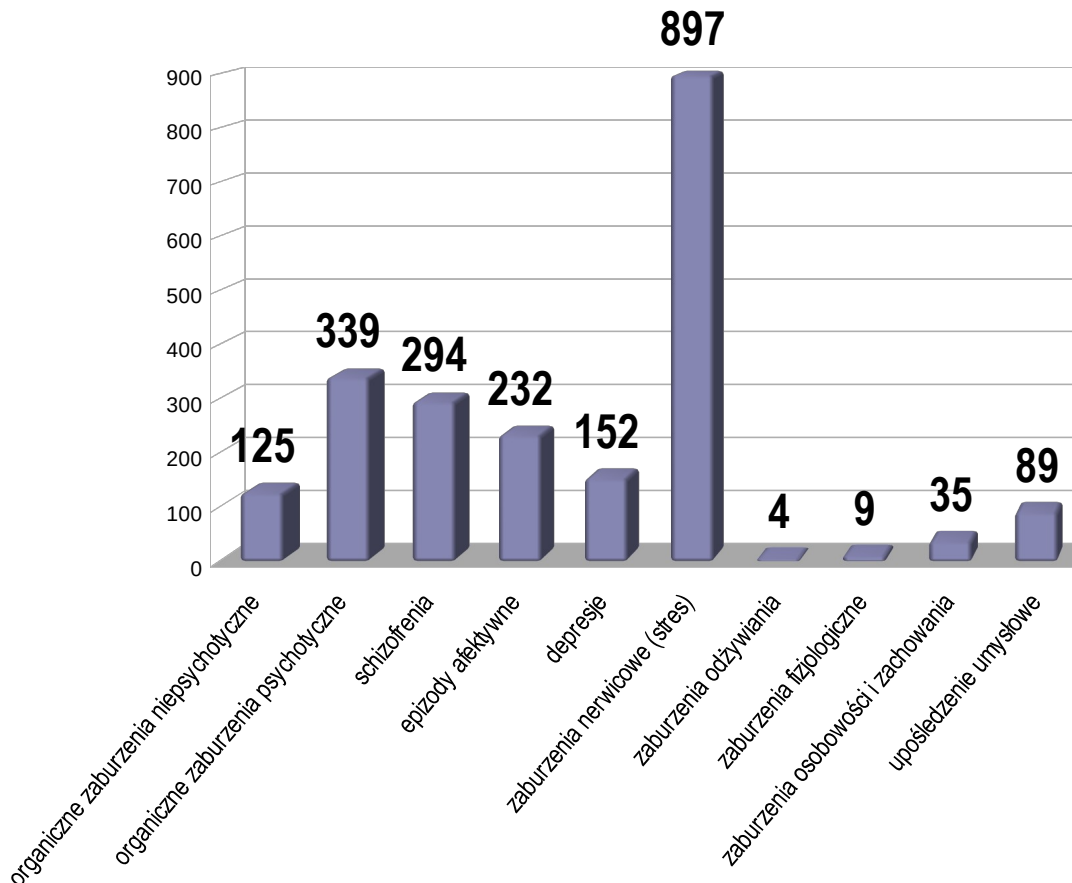

Według rozpoznania zasadniczego	Inne zaburzenia psychiatryczne i urojeniowe	126	52	0	7	107	12	23	9	0	3	16	4
	Epizody afektywne	232	86	3	49	161	19	75	38	3	16	51	5
	Depresje	152	48	0	9	112	31	25	14	0	3	17	5
	Inne zaburzenia nastroju	213	82	0	21	165	27	20	5	0	4	12	4
	Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem	897	296	5	117	676	99	238	85	6	41	168	23
	Zaburzenia odżywiania	4	0	0	4	0	0	2	0	0	2	0	0
	Zaburzenia fizjologiczne	9	2	0	3	2	4	6	2	0	3	1	2
	Zaburzenia osobowości i zachowania	35	19	0	19	16	0	13	9	0	11	2	0
	Upośledzenie umysłowe	89	59	0	40	48	1	13	8	0	9	4	0
	Całościowe zaburzenia rozwojowe	13	7	1	3	9	0	4	2	0	2	2	0
	Zaburzenia zachowania i emocji (wiek dziecięcy)	54	37	49	2	1	2	28	17	26	1	1	0
	Nieokreślone zaburzenia psychiczne	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MZ 15 z działalności jednostki leczenia ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi; osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych

Wykaz jednostek chorobowych z zakresu schorzeń psychiatrycznych – 2010 rok

**Sytuacja epidemiologiczna w Jaworznie
w 2016 roku**

Porady udzielone przez lekarzy psychiatrów w 2016 r. - 8536 (ogółem)

	PZP ul. Koszarowa	PZP ul. Gwarków	CPZOM ul. Paderewskiego
Ogółem liczba porad w tym:	3273	4171	2618
Porady lekarza psychiatry	2400	3861	2275
Porady psychologa	873	310	343

Źródło: Opracowanie własne

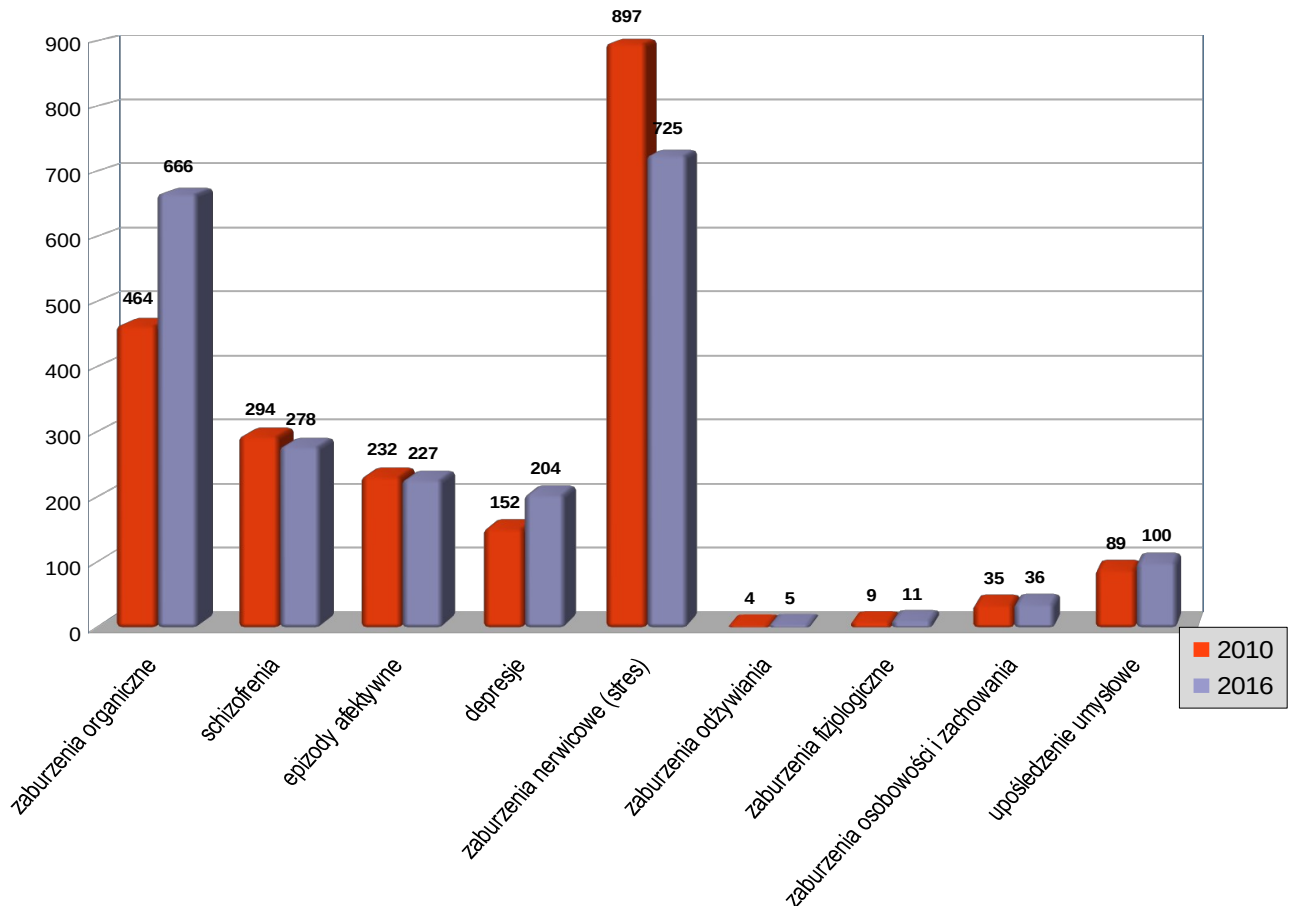
Zestawienie dot. liczby zachorowań na poszczególne jednostki chorobowe w 2016 r w Jaworznie

Wyszczególnienie	Leczeni		W tym leczeni ogółem w wieku				Leczeni po raz pierwszy w życiu		W tym leczeni po raz pierwszy w życiu (wiek)				
	ogółem	W tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej	ogółem	W tym mężczyźni	0-18	19-29	30-64	65 i więcej	
Osoby z zaburzeniami psychicznymi w tym:	2441	892	8	223	1645	565	545	187	8	99	335	103	
Według rozpoznania zasadniczego	Zaburzenia organiczne	666	292	0	20	352	294	94	43	0	5	38	51
	Schizofrenia	278	147	0	17	201	60	23	13	0	5	14	4
	Inne zaburzenia psychotyczne i urojeniowe	70	19	0	8	47	15	14	7	0	6	7	1
	Epizody afektywne	227	89	0	18	189	20	43	17	0	7	32	4
	Depresje	204	48	1	1	157	45	31	9	1	1	25	4
	Inne zaburzenia nastroju	92	20	0	5	51	36	23	6	0	4	12	7
	Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem	725	176	0	100	541	84	266	67	0	56	181	29
	Zaburzenia odżywiania	5	0	0	1	4	0	1	0	0	0	1	0
	Zaburzenia fizjologiczne	11	1	0	1	6	4	6	1	0	0	4	2
	Zaburzenia osobowości i zachowania	36	19	2	15	19	0	20	12	2	9	9	0
	Upośledzenie umysłowe	100	56	3	32	61	4	14	6	3	4	7	0
	Całościowe zaburzenia rozwojowe	6	4	1	4	1	0	3	1	1	2	0	0
	Zaburzenia zachowania i emocji (wiek dziecięcy)	2	2	1	1	0	0	1	1	1	0	0	0
Nieokreślone zaburzenia psychiczne	3	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MZ 15 z działalności jednostki leczenia ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi; osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych

Zestawienie dot. liczby zachorowań na poszczególne jednostki chorobowe

Źródło: Opracowanie własne

Należy zaznaczyć, że opisana sytuacja epidemiologiczna w zakresie zaburzeń psychicznych obejmuje tylko część problemów związanych z potrzebami w zakresie zdrowia psychicznego w mieście, ze względu na to, iż istnieją osoby nie korzystające z jakiegokolwiek pomocy. Taka sytuacja dotyczy głównie osób zmagających się z depresją, która może dotyczyć nawet 50 % ludności krajów rozwiniętych.

Wiele osób z objawami zaburzeń emocjonalnych, zgłasza się i korzysta z pomocy lekarzy rodzinnych lub innych lekarzy specjalistów (nie będących psychiatrami), gdzie często nie stawia im się rozpoznania psychiatrycznego. Sytuacja taka ma miejsce wśród osób dotkniętych otępieniem typu Alzheimer, które często pozostają nie objęte opieką specjalistyczną związaną z objawami psychopatologicznymi. Depresja to jedno z najczęściej opisywanych i rozpoznawanych zaburzeń psychicznych. Zaburzenia depresyjne często zaczynają się już w bardzo młodym wieku, obniżając możliwość prawidłowego funkcjonowania i bardzo często mają charakter nawracający.

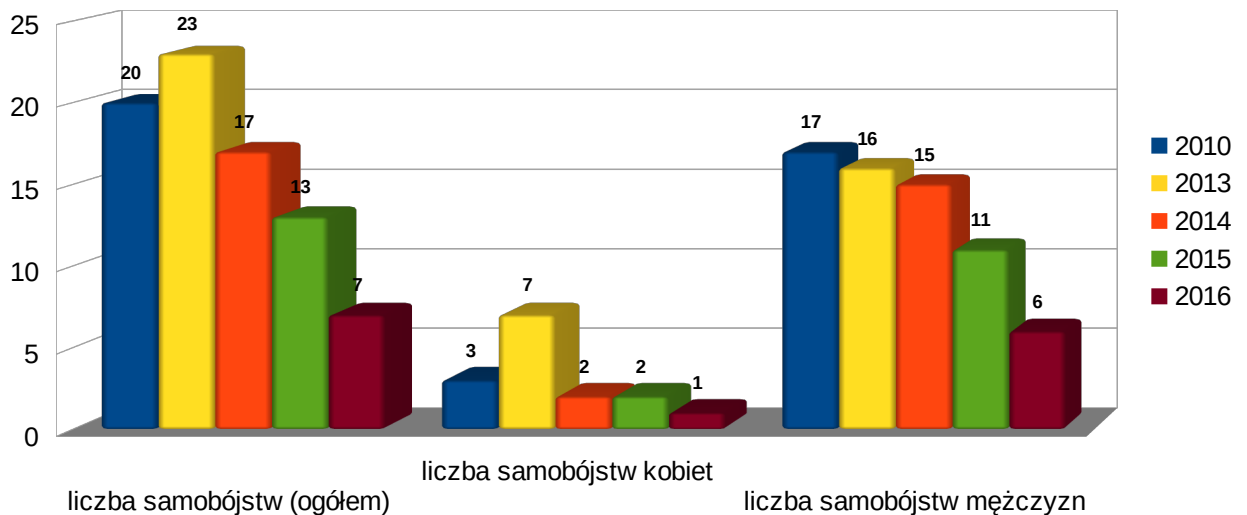

Najpoważniejszym powikłaniem depresji i innych ciężkich zaburzeń na tle nerwowym jest samobójstwo. Z badań wynika, że większość osób z depresją, które próbowały popełnić lub popełniły samobójstwo, nie było leczonych farmakologicznie i nie korzystało z pomocy psychologicznej. W Polsce liczba samobójstw sięga kilku tysięcy rocznie. W ostatnich latach obserwuje się rosnącą ich liczbę wśród młodzieży, choć ciągle najwyższy wskaźnik samobójstw jest wśród osób, które przekroczyły 45. rok życia.

Statystyka samobójstw w Jaworznie

Rok	Liczba samobójstw ogółem	Liczba samobójstw kobiet	Liczba samobójstw mężczyzn
2010	20	3	17
2013	23	7	16
2014	17	2	15
2015	13	2	11
2016	7	1	6

Statystyka samobójstw w Jaworznie

Źródło: Opracowanie własne sporządzone na podst. danych przekazanych przez Komendę Miejską Policji w Jaworznie

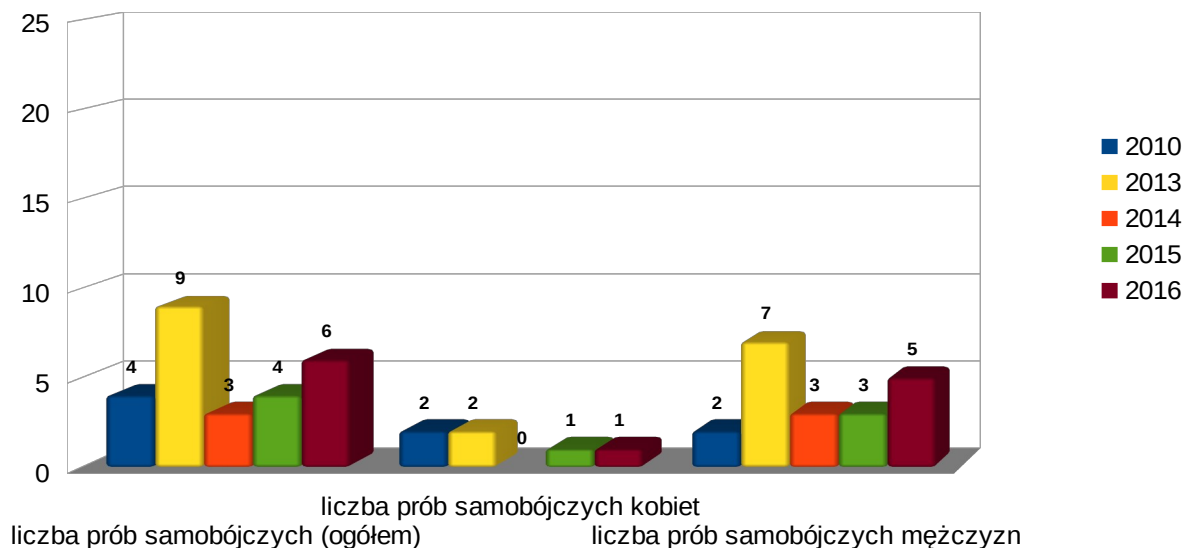

Statystyka prób samobójczych w Jaworznie

Rok	Liczba prób samobójczych ogółem	Liczba prób samobójczych kobiet	Liczba prób samobójczych mężczyzn
2010	4	2	2
2013	9	2	7
2014	3	0	3
2015	4	1	3
2016	6	1	5

Źródło: Opracowanie własne sporządzone na podst. danych przekazanych przez Komendę Miejską Policji w Jaworznie

Statystyka prób samobójczych w Jaworznie

Z danych wynika, że próby samobójcze oraz samobójstwa częściej podejmują mężczyźni (2–3 razy częściej). W 2016 r. w Jaworznie zarejestrowano 6 prób samobójczych – 1 kobieta oraz 5 mężczyzn. Każda próba samobójcza zwiększa ryzyko popełnienia samobójstwa dokonanego. Wielu pacjentów w ciągu roku ponawia próby samobójcze, największe ryzyko przypada na pierwsze 3 miesiące.

III. Formy opieki zdrowotnej dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Zasoby instytucjonalne miasta Jaworzna w zakresie pełnionych zadań w ochronie zdrowia psychicznego.

1. Poradnie zdrowia psychicznego działające na terenie miasta:

Jaworzno

źródło energii

- NZOZ Zespół Lecznictwa Otwartego, Poradnia Zdrowia Psychicznego - ul. Koszarowa 1,
- PŚZIPZ Elvita-Jaworzno III, Poradnia Zdrowia Psychicznego - ul. Gwarków 1,
- NZOZ Centrum Promocji Zdrowia Ośrodek Medyczny - ul. Paderewskiego 43.

2. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jaworznie

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jaworznie jest specjalistyczną placówką świadcząca usługi psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom. Zakres usług obejmuje działalność diagnostyczną, terapeutyczną, psychoedukacyjną i profilaktyczną.

Poradnia udziela pomocy:

- dzieciom i młodzieży (od 1 r. ż. do 25 r. ż.- pod warunkiem, iż osoba taka się uczy), w celu pełnego wykorzystania ich możliwości rozwojowych,
- rodzicom, nauczycielom i wychowawcom w ich działaniach dydaktycznych i wychowawczych.

Obecnie w ramach ochrony zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym realizowane są przez poradnię następujące działania:

1. Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom poprzez:

- 1) kwalifikowanie dzieci i młodzieży do odpowiednich form pomocy psychologiczno-pedagogicznych uwzględniających ich potrzeby i możliwości psychofizyczne,
- 2) prowadzenie indywidualnej terapii dla dzieci z niepełnosprawnościami, z zaburzeniami emocjonalnymi oraz będących w kryzysie,
- 3) prowadzenie grupowych zajęć terapeutycznych dla:
 - uczniów z autyzmem i ASD(TUS),
 - dzieci i młodzieży z trudnościami w zachowaniu (socjoterapia),
 - uczniów przejawiających zachowania agresywne ART,
 - uczniów z problemami emocjonalnymi,
 - zajęcia korekcyjno-kompensacyjne prowadzone z wykorzystaniem *Metody Dobrego Startu* dla dzieci 5-6 letnich z zaburzeniami rozwojowymi,
 - zajęcia wspierające rozwój dzieci autystycznych z wykorzystaniem *Metody Dobrego Startu*.
- 4) realizowanie zajęć z zespołami klasowymi:
 - o charakterze interwencyjnym w przypadku problemów wychowawczych w klasie,
 - o charakterze profilaktycznym, dot. problematyki: cyberprzemocy, tolerancji, radzenia sobie ze stresem, profilaktyki zaburzeń jedzenia oraz profilaktyki HIV/AIDS,
 - przesiewowe badania wzroku i słuchu,
- 5) program profilaktyczny „*Jestem sobą*” - uczący dzieci asertywności i radzenia sobie ze stresem, realizowany w grupach dzieci 6-letnich w wybranych placówkach przedszkolnych,

2. Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego rodzicom, poprzez:

- 1) indywidualne porady, konsultacje w sprawie zgłaszanych trudności,
- 2) indywidualne spotkania psychoedukacyjne (ASD, ADHD, wspieranie kompetencji wychowawczych),
- 3) grupowe zajęcia warsztatowe „*Szkoła dla rodziców*”,

Jaworzno

źródło energii

- 4) grupowe wsparcia,
 - 5) prelekcje prowadzone dla rodziców na terenie placówek (np. *„Blżej siebie, dalej od narkotyków”*, *„Rozwój psychoseksualny dzieci i młodzieży”*, *„Jak lepiej komunikować się z własnym dzieckiem”*),
 - 6) terapia rodzin,
 - 7) *„Klub Świadomego Rodzica”* – warsztaty dla dzieci i rodziców *„O dobry start Twojego dziecka”*. Grupy warsztatowe dzieci w dwóch przedziałach wiekowych 3-4 i 5-6 lat.
3. Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego nauczycielom, poprzez:
- 1) indywidualne konsultacje z nauczycielami i pedagogami,
 - 2) grupowe zajęcia warsztatowe: *„Szkoła dla nauczycieli i wychowawców”*, cykl zajęć *„Uwarunkowania szkolne a zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży”* oraz tematyczne zajęcia warsztatowe dot. pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
 - 3) szkolenia rady pedagogicznej
 - 4) praca z klasą,
 - 5) grupa wsparcia dla nauczycieli: *jak chronić się przed wypaleniem zawodowym?*,
 - 6) warsztaty umiejętności wychowawczych *„Szkoła dla wychowawców”* - adresowana do nauczycieli przedszkolnych.

Celem powyższych programów i działań jest:

- profilaktyka i promocja zdrowia psychicznego,
- profilaktyka zaburzeń odżywiania,
- zapobieganie przemocy.

Od 1 września 2017 r. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jaworznie pełni rolę Wiodącego Ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego. W ramach działalności ośrodka poradnia prowadzi następujące działania:

- 1) udziela rodzicom specjalistycznej informacji dotyczącej problemów rozwojowych dziecka,
- 2) wskazuje właściwe - dla dziecka i jego rodziców - formy kompleksowej, specjalistycznej pomocy, w szczególności rehabilitacyjnej, terapeutycznej, fizjoterapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej,
- 3) wskazuje jednostki udzielające specjalistycznej pomocy dzieciom,
- 4) organizuje wczesne wspomaganie rozwoju dziecka na warunkach i w formach określonych w przepisach.

Ponadto PPP prowadzi doradztwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych ukierunkowane na wsparcie indywidualne osób niepełnosprawnych. W tej dziedzinie do tej pory poradnia koncentrowała się przede wszystkim na młodzieży w normie rozwojowej, lecz obecnie jest możliwość koordynowania przygotowania uczniów niepełnosprawnych do podjęcia przez nich pracy zgodnej z ich możliwościami, a jednocześnie pozwalającej na samorealizację.

3. Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Jaworznie

Poradnia realizuje kompleksowy program terapii uzależnień od alkoholu dla pacjentów uzależnionych oraz

program psychoterapeutyczny dla członków rodzin, szczególnie osób współzależniowych. Pacjenci uczestniczą w sesjach psychoterapii indywidualnej oraz sesjach psychoterapii grupowej. Program dla osób uzależnionych trwa 16 miesięcy, a dla współzależniowych 6 miesięcy. Placówka realizuje kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz jest dofinansowana ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaworznie.

W 2016 roku było zarejestrowanych 370 osób uzależnionych - w tym po raz pierwszy 184 osób, natomiast 80 osób współzależniowych - w tym po raz pierwszy 47. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku od 30 do 64 r. ż. - 345. Ogółem w 2016 roku wykonano 6217 porad.

Zadania poradni:

- diagnozowanie zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu,
- diagnozowanie zaburzeń występujących u członków rodziny,
- realizacja programów psychoterapii dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków rodzin dotkniętych następstwem używania alkoholu,
- prowadzenie działań konsultacyjno-edukacyjnych dla członków rodzin.

4. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Jaworznie

Problemy psychiczne, które dotyczą osoby starsze przebywające w ZPO dotyczą w szczególności zaburzeń psycho-somatycznych, depresji oraz nerwic. Aktualnie w zakładzie realizowany jest program "Poprawa jakości i skuteczności opieki geriatrycznej, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymania samowystarczalności osób starszych." Zaobserwowano, iż zaburzenia depresyjne występujące u pacjentów mają negatywny wpływ na przebieg i ostateczne wyniki procesu usprawniania. Tak więc realizowany program został wzbogacony o działania w zakresie higieny psychicznej i ochrony zdrowia psychicznego w trakcie prowadzonej:

- terapii psychologicznej i psychoterapii,
- terapii logopedycznej,
- terapii zajęciowej i socjospołecznej.

W realizację programu włączone są elementy diagnozy psychologicznej z uwzględnieniem indywidualnego zakresu terapii dla poszczególnych pacjentów. Oceny skuteczności terapii dokonuje się na podstawie uzyskanej poprawy sprawności i samowystarczalności pacjentów oraz przezwyciężenia izolacji społecznej.

5. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych w Jaworznie

SP ZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych zapewnia kompleksową opiekę rehabilitacyjną dla dzieci niepełnosprawnych z Jaworzna i okolic. Środki finansowe na prowadzenie działalności leczniczej pozyskuje z kontraktów zawieranych z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz środków gminnych.

Ośrodek świadczy wyspecjalizowane usługi medyczne, rehabilitacyjne, psychologiczne, logopedyczne oraz terapeutyczne na rzecz dzieci niepełnosprawnych ruchowo i/lub upośledzonych umysłowo oraz dzieci wymagających specjalistycznego wspomaganie rozwoju. Są to dzieci w wieku od chwili urodzenia do czasu

zakończenia edukacji szkolnej.

Ponadto placówka realizuje program zdrowotny "Kompleksowa terapia, opieka i pielęgnacja dzieci niepełnosprawnych z terenu Jaworzna", który stanowi uzupełnienie medycznych świadczeń gwarantowanych oraz wpisuje się w zakres Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. Program przeznaczony jest dla niepełnosprawnych dzieci w wieku od 3 r. ż. do czasu zakończenia edukacji szkolnej. Głównym celem programu jest ograniczenie negatywnych skutków niepełnosprawności u dzieci zarówno w sferze emocjonalno-osobowościowej jak i somatycznej, poprzez rozwijanie indywidualnej samodzielności oraz kompetencji społecznych. Zadania w tym obszarze realizowane są poprzez terapię rewalidacyjną, funkcjonalno-opiekuńczą oraz zabawy ruchowe. Jeden z celów szczegółowych obejmuje integrację dzieci niepełnosprawnych z otoczeniem społecznym, rozumianą jako stałe wzbogacanie i poszerzanie przestrzeni życiowej dzieci poprzez organizowanie wycieczek, wyjść do kina, sklepów oraz rozwijanie zachowań społecznych.

Placówka przystosowana jest do specyficznych potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyposażona w specjalistyczny sprzęt terapeutyczny.

IV. Formy opieki społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie

W kontekście zaburzeń psychicznych występuje bardzo duża integralność problemów zdrowotnych i społecznych. Ze społecznymi i materialnymi problemami osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej styka się w codziennej pracy. W strukturach MOPS działają zespoły mające za zadanie pomoc w adaptacji osób z różnymi zaburzeniami i dysfunkcjami:

- Dział pomocy środowiskowej,
- Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych,
- Zespół ds. Domów Pomocy Społecznej i Usług Opiekuńczych.

W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą społeczną 157 osób, w tym również osoby z problemami psychicznymi:

- zasiłki stałe: 81,
- zasiłki okresowe: 32,
- zasiłki celowe: 121,
- dofinansowanie ze środków PFRON: 75,
- usługi opiekuńcze: 15,
- wsparcie psychologiczne: 21.

Ponadto 23 osób oczekuje na miejsce w domach pomocy społecznej, 9 osób umieszczono w domu dla przewlekle psychicznie chorych.

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jaworznie wydał 258 orzeczeń z symbolem niepełnosprawności 02 – P (choroby psychiczne).

Środowiskowy Dom Samopomocy w Jaworznie na podstawie decyzji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

przyjął 47 osób ze stwierdzonymi zaburzeniami psychicznymi.

2. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie jest ośrodkiem wsparcia, który świadczy pomoc osobom, rodzinom będącym w sytuacji kryzysowej w wyniku zdarzenia losowego, sytuacji rodzinnej lub trudnych przeżyć osobistych. Zdarzenia wywołujące kryzys w naszym życiu są jednym z wielu możliwych czynników powstania zaburzeń psychicznych. Pomoc osobom w sytuacji kryzysowej i powrót ich funkcjonowania do stanu równowagi emocjonalnej ma istotne znaczenie, ponieważ zapobiega przejściu osoby w stan chronicznej dezorganizacji życia co pociąga za sobą wysokie koszty nie tylko jednostkowe, ale również społeczne.

Całokształt działań w zakresie interwencji kryzysowej obejmuje w szczególności zadania z zakresu:

- 1) interwencji kryzysowej w postaci:
 - a) specjalistycznej pomocy psychologicznej,
 - b) poradnictwa prawnego,
 - c) poradnictwa socjalnego,
- 2) poradnictwa specjalistycznego w postaci:
 - a) pomocy psychologicznej,
 - b) poradnictwa prawnego,
 - c) poradnictwa rodzinnego,
- 3) udzielenia schronienia w formie pobytu w Mieszkanium Chronionym prowadzonym przez Ośrodek dla osób będących w sytuacji kryzysowej,
- 4) pomocy dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych oraz ich rodzin w formie Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego ds. Zapobiegania Narkomanii,
- 5) realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie,
- 6) prowadzenia świetlicy socjoterapeutycznej.

W roku 2016 z pomocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Jaworznie skorzystało 916 osób w ramach spotkań indywidualnych i 5455 w ramach spotkań grupowych. Osoby korzystające z pomocy Ośrodka zgłaszają się po pomoc w sytuacji wydarzeń losowych (śmierć osoby bliskiej, nagła poważna choroba, spalenie mieszkania, itp.), przemocy w rodzinie, współuzależnienia czy też uzależnienia od środków psychoaktywnych. Są to także osoby, które przeżywają kryzysy osobiste, nierzadko potrzebujące diagnozy swojego stanu psychicznego i skierowania do właściwej placówki np.: psychiatrycznej czy psychoterapeutycznej. Ważnym elementem w pracy z mieszkańcami Jaworzna są również działania profilaktyczne nakierowane na ochronę zdrowia psychicznego. Informowanie społeczeństwa, zwłaszcza dzieci i młodzież o zachowaniach chroniących zdrowie psychiczne i wskazywanie metod służących radzeniu sobie z problemami i stresem dnia codziennego wpływa na zmniejszenie ilości osób, które popadną w stan chronicznego kryzysu.

Cele, które Ośrodek Interwencji Kryzysowej będzie realizował w ramach swojej działalności w Gminnym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego to przede wszystkim:

- 1) upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców na temat ochrony zdrowia psychicznego,
- 2) edukacja dzieci i młodzieży oraz ich rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych, których używanie może prowadzić do uzależnienia wynikających z używania,
- 3) wsparcie i pomoc osobom będącym w sytuacjach kryzysowych zagrożonych utratą zdrowia psychicznego,
- 4) działania zmniejszające negatywne skutki zjawiska przemocy w rodzinie,
- 5) działania interwencyjne i edukacyjne adresowane do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 6) rozwijanie wśród mieszkańców miasta umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych zagrażających zdrowiu psychicznemu,
- 7) ochrona osób przed dymem tytoniowym i parą z papierosów elektronicznych.

Cele powyższe realizowane będą poprzez następujące działania:

- 1) spotkania edukacyjne i informacyjne, adresowane do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń zdrowia psychicznego i sposobów ich przeciwdziałania,
- 2) udzielanie pomocy psychologicznej osobom będącym w sytuacji kryzysowej, aby zapobiec przejściu kryzysu w stan niewydolności psychospołecznej i znacznego pogorszenia zdrowia psychicznego,
- 3) udzielanie pomocy specjalistycznej: psychologicznej, pedagogicznej i prawnej. Praca z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie w kierunku uczenia konstruktywnych metod radzenia sobie w sytuacji przemocy w rodzinie w tym również w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia udzielanie schronienia dla tych osób,
- 4) realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie,
- 5) prowadzenie grupy warsztatów rozwoju osobistego dla osób w tym w szczególności doświadczających przemocy w rodzinie,
- 6) spotkania informacyjno – edukacyjne wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych.

3. Centrum Integracji Społecznej (CIS) w Jaworznie

Instytucja Centrum Integracji Społecznej została przewidziana *ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym* (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 1828). CIS jest jednostką organizacyjną realizującą reintegrację zawodową i społeczną poprzez następujące działania:

- 1) kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu,
- 2) nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych,
- 3) uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi,
- 4) nauka planowania życia i zaspokajania potrzeb, własnym staraniem.

Jaworzno
źródło energii

Uczestnikami Centrum Integracji Społecznej są:

- 1) bezdomni realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności,
- 2) uzależnieni od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu leczenia terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej,
- 3) uzależnieni od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego,
- 4) chorzy psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
- 5) zwolnieni z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- 6) bezrobotni długotrwale.

Uczestnicy Centrum biorą udział w zajęciach z zakresu reintegracji społecznej. W okresie 1 roku uczestnicy nabywają umiejętności zawodowe w ramach sześciu warsztatów zajęciowych. Obok zajęć praktycznych prowadzone są zajęcia edukacyjne dotyczące m. in. powrotu na otwarty rynek pracy, rozwijające osobiste zdolności, przybliżające wiedzę z zakresu zdrowego stylu życia. Każda z osób, która zadeklaruje chęć uczestnictwa, realizuje Indywidualny program zatrudnienia socjalnego.

4. Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie

Wiele osób chorych psychicznie ma trudności z nawiązywaniem i podtrzymywaniem poprawnych relacji ze środowiskiem, z pełnieniem właściwych sobie ról społecznych, z prowadzeniem samodzielnego życia. Osoby, które posiadają stopień niepełnosprawności ze względu na choroby psychiczne mają ograniczoną możliwości zatrudnienia, w szczególności z powodu zapisu w orzeczeniu "zdolny do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej" lub wskazania częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Dyskryminacja osób z różnymi chorobami i zaburzeniami psychicznymi jest widoczna na rynku pracy. Pracodawcy boją się zatrudniać osoby z tej grupy niepełnosprawnych, uważając, iż mogą stwarzać zagrożenie na stanowisku pracy.

W tutejszym Urzędzie Pracy, w 2017 r. zarejestrowanych jest 41 osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności z powodu chorób psychicznych; w tym 30 osób bezrobotnych oraz 11 poszukujących pracy. W grupie osób poszukujących pracy zarejestrowanych jest 5 osób, które uczestniczą w Warsztatach Terapii Zajęciowej.

Na terenie miasta Jaworzna znajdują się dwa zakłady pracy, które posiadają status zakładu pracy chronionej:

- LANDL Sp. z o.o. S.K. - Jaworzno, ul. Szczakowska 35
- Centrum Ochrony Security Sp. z o.o. - Jaworzno, ul. Chopina 98

Formy pomocy skierowane do osób bezrobotnych z zaburzeniami psychicznymi, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy:

- indywidualne poradnictwo zawodowe - 24 osoby,
- staż - 1 osoba,
- propozycja pracy - 9 osób.

Formy pomocy dla osób poszukujących pracy:

- indywidualne poradnictwo zawodowe - 10 osób,

- szkolenie zawodowe - 2 osoby.

5. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną koło w Jaworznie

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną prowadzi w Jaworznie trzy placówki, które obejmują opieką osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Są to:

- 1) Ośrodek Wczesnej Interwencji,
- 2) Warsztat Terapii Zajęciowej,
- 3) Środowiskowy Dom Samopomocy.

Ośrodek Wczesnej Interwencji jest placówką funkcjonującą od 1995 roku. Ośrodek przeznaczony jest dla dzieci niepełnosprawnych ruchowo lub umysłowo w wieku od urodzenia do 7 lat. Obejmuje swoją opieką dzieci zamieszkałe w Jaworznie i okolicznych powiatach - województwa śląskiego i małopolskiego. Trafiają tu dzieci, których rozwój z różnych względów jest opóźniony, przebiega nieprawidłowo lub też z innych powodów wzbudza zaniepokojenie rodziców czy lekarzy pierwszego kontaktu.

W Ośrodku od lat realizowane są programy rehabilitacyjne, w ramach których prowadzona jest kompleksowa diagnoza i rehabilitacja oraz stymulacja rozwoju psychoruchowego i społecznego dzieci z terenu naszego miasta. W zależności od potrzeb, terapia nastawiona jest na usprawnianie zaburzonych funkcji, bądź zapobieganie pogłębianiu się niepełnosprawności oraz realizowanie programów wspierania rodziny.

Zadania realizowane przez placówkę:

- 1) ustalanie wielospecjalistycznej diagnozy lekarskiej, psychologicznej, ocenę sprawności ruchowej, rozwoju mowy oraz poziomu funkcjonowania społecznego,
- 2) ustalanie wskazań do programu rehabilitacji,
- 3) obserwowanie rozwoju dziecka, ponawianie diagnozy oraz dostosowanie programów postępowania do zmieniających się potrzeb rozwojowych i zdrowotnych dziecka,
- 4) prowadzenie indywidualnych i grupowych, form usprawniania, terapii i stymulacji rozwoju dziecka,
- 5) udzielanie rodzicom szczegółowych wskazówek co do metod pielęgnacji, opieki, wychowania, stymulacji i usprawniania dziecka w warunkach domowych,
- 6) udzielanie rodzicom pomocy psychologicznej dla ułatwienia zaakceptowania dziecka i własnej sytuacji,
- 7) ułatwianie rodzicom kontaktów z innymi rodzicami,
- 8) tworzenie warunków do wychowania dziecka z upośledzeniem w integracji ze zdrowymi rówieśnikami poprzez współpracę z przedszkolami, żłobkami oraz innymi zorganizowanymi grupami,
- 9) gromadzenie i udostępnianie zabawek, książek, sprzętu rehabilitacyjnego oraz innej pomocy do pracy z dzieckiem,
- 10) propagowanie idei wczesnej interwencji w środowisku profesjonalistów, rodziców i w społeczeństwie.

Średnio rocznie do Ośrodka Wczesnej Interwencji zgłasza się ok. 650 pacjentów.

Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony jest jako dzienna placówka dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. W warsztatach mogą uczestniczyć osoby niepełnosprawne powyżej 18 roku życia, które mają orzeczone znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności oraz posiadają wskazania do terapii zajęciowej wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jaworznie. Każdy uczestnik

Jaworzno
źródło energii

zostaje przyjęty do WTZ na okres 3 lat, jednakże okres ten może w szczególnych przypadkach zostać przedłużony przez Radę Programową Warsztatu.

Działania Warsztatu służą przygotowaniu uczestników do aktywnego włączenia się w życie społeczne oraz podjęcie pracy zawodowej, która odpowiada możliwościom intelektualnym, ruchowym oraz indywidualnym predyspozycjom uczestników. Każdy z uczestników objęty jest Indywidualnym Programem Rehabilitacji, który obejmuje rozwój umiejętności społecznych i zawodowych oraz wzrost ogólnej zaradności życiowej.

Wszystkie działania prowadzą do podniesienia poziomu samodzielności w życiu codziennym, zwiększenia wiary we własną wartość i przydatność społeczną, podniesienia kompetencji społecznych i pobudzenie aktywności społecznej oraz poprawy kondycji fizycznej.

Działania prowadzone w ramach WTZ:

- 1) trening umiejętności zawodowych, odbywający się w pracowniach tematycznych: ceramicznej, gospodarstwa domowego, introligatorskiej, krawieckiej, ogrodniczej, stolarskiej,
- 2) zajęcia w pracowniach terapeutyczno-artystycznych (plastycznej oraz tkacko-graficznej),
- 3) prowadzenie treningów umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- 4) prowadzenie treningów ekonomicznych,
- 5) zajęcia informatyczne z zakresu podstawowej obsługi komputera,
- 6) szkolenia, kursy, praktyki zawodowe,
- 7) wsparcie psychologiczne,
- 8) prezentacja wyrobów i twórczości osób z niepełnosprawnością intelektualną społeczności lokalnej,
- 9) współpraca z rodziną i lokalnymi przedsiębiorcami – kształtowanie przychylnych postaw wobec idei zatrudniania osoby niepełnosprawnej na otwartym rynku pracy,
- 10) ogólne usprawnianie i doskonalenie sprawności samoobsługowej i ruchowej, pozwalające na uzyskanie niezależności w zaspakajaniu podstawowych potrzeb życia codziennego,
- 11) kształtowanie umiejętności prawidłowego zachowania się w kontaktach międzyludzkich, komunikowania się w miejscach użyteczności publicznej,
- 12) wyrabianie umiejętności bezpiecznego poruszania się po ulicach oraz korzystania ze środków komunikacji publicznej,
- 13) wdrażanie do samokontroli zachowań i prawidłowych reakcji w różnych sytuacjach i środowiskach,
- 14) podtrzymywanie umiejętności nabytych w placówkach oświatowych,
- 15) stymulowanie rozwoju zainteresowań oraz przygotowanie do aktywnego i twórczego spędzania czasu wolnego,
- 16) rozwijanie uzdolnień i umiejętności artystycznych,
- 17) przygotowanie do pełnienia roli obywatela i pracownika,
- 18) rozwijanie sprawności niezbędnych w pracy,
- 19) wdrażanie do korzystania z technologii komputerowych i informacyjnych.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną koło w Jaworznie prowadzi od 2001 r.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Jaworznie. Jest to dzienna placówka świadcząca specjalistyczne

Jaworzno
źródło energii

usługi opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i innymi przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi. Do placówki każdy uczestnik zostaje skierowany na czas określony decyzją administracyjną wydaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie.

W ramach funkcjonowania tejże placówki prowadzony jest program pod nazwą: „Tworzenie struktur wsparcia środowiskowego dla osób z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi”. Program ten skierowany jest do osób wykazujących zakłócenia czynności psychicznych, które zaliczane są do niepsychotycznych zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym oraz społecznym. Oczekiwane efekty z realizacji to zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi, spowodowanie że każdy uczestnik ma poczucie akceptacji ze strony najbliższego otoczenia i jest postrzegany jako pełnoprawny uczestnik życia codziennego rodziny i społeczeństwa.

Działania podejmowane w ramach działalności ŚDS:

- 1) prowadzenie treningów umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- 2) prowadzenie treningów komunikowania się,
- 3) motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji,
- 4) trening umiejętności spędzania wolnego czasu,
- 5) wsparcie psychologiczne, rozmowy terapeutyczne,
- 6) prezentacja wyrobów i twórczości osób z zaburzeniami psychicznymi społeczności lokalnej,
- 7) ułatwianie dostępu do kultury – wyjścia do placówek kulturalnych,
- 8) kształtowanie pozytywnych relacji uczestników z osobami bliskimi,
- 9) współpraca z rodziną – kształtowanie odpowiednich postaw wobec osoby niepełnosprawnej,
- 10) kształtowanie umiejętności zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania,
- 11) prowadzenie treningów samoobsługi,
- 12) prowadzenie treningów budżetowych,
- 13) prowadzenie treningów poruszania się komunikacją miejską,
- 14) nadzór nad przyjmowaniem leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
- 15) w uzasadnionych przypadkach zmiana opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymywaniu higieny,
- 16) rehabilitacja fizyczna oraz usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu zgodnie z zaleceniami lekarskimi.

6. Doradca metodyczny pedagogów szkolnych miasta Jaworzna

Specyfika pracy psychologów i pedagogów szkolnych sprawia, że bardzo ważną potrzebą tej grupy zawodowej staje się wzajemna wymiana doświadczeń i wspólna analiza rozwiązywanych problemów szkolnych. Powyższe stanowisko sprzyja tworzeniu jednolitego systemu oddziaływań wychowawczych i pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach, sprzyja konsolidacji środowiska zawodowego, poprawia efektywność prowadzonych form doskonalenia zawodowego oraz sprawia, że doskonalenie zawodowe jest zgodne z oczekiwaniami środowiska. Ponadto niezmiernie ważną wartością tak prowadzonego systemu metodycznej pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest możliwość ciągłej wymiany doświadczeń

Jaworzno
źródło energii

zawodowych, wzajemne dzielenie się nabytą indywidualnie wiedzą i umiejętnościami.

Do zadań doradcy należy w szczególności wspieranie nauczycieli oraz rad pedagogicznych szkół w:

- 1) planowaniu, organizowaniu i badaniu efektów procesu dydaktycznego,
- 2) doborze i adaptacji lub tworzeniu programów nauczania i materiałów dydaktycznych,
- 3) rozwijaniu umiejętności metodycznych,
- 4) podejmowaniu działań innowacyjnych.

Doradca metodyczny realizuje swoje obowiązki poprzez:

- 1) udzielanie indywidualnych konsultacji,
- 2) prowadzenie lekcji i zajęć otwartych oraz zajęć warsztatowych,
- 3) organizowanie innych form doskonalenia wspomagających pracę dydaktyczno-wychowawczą nauczycieli.

7. Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie

Jaworzniacką sieć biblioteczną tworzą Biblioteka Główna i 16 filii w poszczególnych dzielnicach. Czytelnicy mają dostęp do blisko 560 000 książek, 14000 jednostek zbiorów specjalnych (filmów, audiobooków) oraz 160 tytułów czasopism. Z zasobów bibliotek korzysta blisko 30 000 osób, które rocznie wypożyczają ok. 650 000 dokumentów. Co trzeci jaworzniak jest użytkownikiem Biblioteki.

Biblioteka - dzięki wykorzystaniu nowych narzędzi technologicznych i komunikacyjnych - stara się, by była atrakcyjnym miejscem zdobywania wiedzy, informacji oraz ośrodkiem nauki i twórczej pracy.

W Bibliotece znajdują się: Wypożyczalnia dla Dorosłych, Oddział dla Dzieci i Młodzieży, Dział Multimedialny z dwiema salkami projekcyjnymi, Czytelnia Naukowa i Czasopism, wraz z sezonowymi czytelniami, umieszczonymi na tarasie i pod arkadami przy jaworzniackim rynku oraz Dział Informacji Regionalnej z Punktem Informacji Turystycznej. Czytelnicy mają też do dyspozycji wielofunkcyjną salę (wyposażoną w sprzęt do projekcji audiowizualnych), w której odbywają się m.in. spotkania literackie, galerię wystawową i kawiarenkę.

Jaworzniacka Biblioteka proponuje Czytelnikom różnorodne usługi, które sprzyjają edukacji, zaspokajaniu potrzeb kulturalnych, czytelniczych, rozwojowi zawodowemu, zagospodarowaniu czasu wolnego oraz ułatwianiu dostępu do informacji. Czytelnicy mogą skorzystać z następujących usług:

- 1) atrakcyjnych kolekcji zbiorów i zasobów bibliotecznych (książek, e-booków, audiobooków, programów edukacyjnych, filmów, dokumentów muzycznych, dokumentów życia społecznego, czasopism, e-riodyków, gier planszowych oraz komputerów, tabletów, czytników e-booków, czytników, Xboxa, Lego Mistrzów),
- 2) kulturalnych (koncertów, recitali, wystaw i wernisaży, spotkań aktorskich, teatralnych, filmowych, poezji śpiewanej),
- 3) czytelniczych i literackich, opartych na nowościach i bestsellerach (dyskusyjne kluby książki, spotkania literackie i autorskie, konkursy literackie, spotkania głośnego czytania),
- 4) oświatowych, naukowych i profilaktycznych, sprzyjających ustawicznemu doksztalcaniu, rozwijaniu

- zainteresowań oraz budowaniu społeczeństwa opartego na wiedzy (wykłady, lekcje biblioteczne, warsztaty edukacyjne z wykorzystaniem nowych technologii, rękodzieła, debaty społeczne i historyczne, pogadanki),
- 5) wydarzeń literackich i czytelniczych, wpisujących się w imprezy plenerowe, integrujące lokalną społeczność (Dni Jaworzna, Święto Rodziny, Dzień Dziecka, Narodowe Czytanie, Dożynki Miejskie, happeningi, parady postaci literackich, Dni Godności Osób Niepełnosprawnych, Tydzień Seniora),
 - 6) Punktu Informacji Turystycznej z ofertą informacji o Jaworznie i najbliższym regionie,
 - 7) Kawiarenki Literackiej BiblioteCafe.

Propozycje działań do realizacji przez Miejską Bibliotekę Publiczną w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu:

- 1) zajęcia skierowane do różnych grup odbiorców dla wyrównywania szans dostępu do informacji i integracji kulturalnej. Wspólnym mianownikiem organizowanych spotkań, warsztatów i zajęć będzie przeciwdziałanie wykluczeniu seniorów, osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży:
 - cykl zajęć „Komputerowy Survival” - obejmujący podstawy obsługi komputera, pracę z edytorem tekstów, korzystanie z zasobów Internetu,
 - cykl zajęć „Warsztaty z tabletami” - obejmujący naukę korzystania z Internetu przez podopiecznych domów opieki społecznej,
 - cykl zajęć „Warsztaty robotyki programowania” - obejmujących naukę podstaw programowania.
- 2) terapia przez Sztukę, czyli arteterapia. Zajęcia dla różnych grup wiekowych, wykorzystujące różne formy aktywności artystycznej, np. rzeźba, malarstwo, fotografia, film, muzyka,
- 3) terapia przez Książkę, czyli biblioterapia – działania prewencyjne, komunikacja i psycholeczenie z użyciem literatury. Działaniem biblioterapeutycznym będą objęte osoby chore, z problemami emocjonalnym, niepełnosprawne lub nieradzące sobie w trudnych sytuacjach życiowych, osoby uzależnione od alkoholu lub narkotyków. Odpowiednio dobrana literatura, może być nie tylko drogowskazem rozwiązania problemów, ale także wypełni wolny czas. Propozycje:
 - Dyskusyjne Kluby Książki – dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
 - cykl „Wierszykarnia” - program pracy z uczniami klas 1-3, mający na celu rozbudzenie i wzmocnienie pozytywnego odbioru literatury,
 - cykl „Porozmawiajmy o uczuciach” imprezy biblioterapeutyczne prowadzone dla zorganizowanych grup dzieci, których scenariusze powstał w oparciu o książki,
 - cykl „Otwieramy muszelkę” - to program biblioterapii, opracowany dla osób niepełnosprawnych umysłowo. Wśród odbiorców tych wydarzeń są m.in. dzieci autystyczne, zrzeszone w nieformalnej grupie rodziców Dzieci z Autyzmem działającej w Jaworznie,
 - korepetycje i zajęcia wyrównawcze w bibliotece, z wykorzystaniem zbiorów bibliotecznych – w ramach projektu KOMPAS zainicjowanego przez MOPS,
 - Kraina Łagodności – zajęcia biblioterapeutyczne skierowane do osób niepełnosprawnych umysłowo z Środowiskowego Domu Samopomocy w Jaworznie,
 - Literacka ścieżka zdrowia – zajęcia biblioterapeutyczne z uczniami Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, im. Jana Pawła II w Jaworznie (osoby z niepełnosprawnością intelektualną)

Jaworzno

źródło energii

- 4) Programy profilaktyczne „Poradnikowa Biblioteka” - cykl wykładów, warsztatów, pogadarek, spotkań informacyjno-edukacyjnych, w których w centrum zainteresowań są zagadnienia związane z ochroną zdrowia psychicznego: asertywnością, kształtowaniem osobowości, tworzeniem relacji z drugim człowiekiem, przeciwdziałanie depresji, uzależnieniom.

7. Stowarzyszenie "Nasza Przystań" w Jaworznie

Działalność Stowarzyszenia obejmuje zadania w zakresie pomocy społecznej dla rodzin i osób w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania ich szans, a w szczególności świadczenie pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym, bezdomnym i rodzinom dysfunkcyjnym.

Stowarzyszenie koncentruje się na rozwijaniu i propagowaniu inicjatyw i działań sprzyjających poszanowaniu osób w podeszłym wieku, bezdomnych oraz niepełnosprawnych. Stowarzyszenie prowadzi dwa Dienne Domy Pomocy Społecznej, gdzie organizuje różne formy samopomocy oraz interdyscyplinarne formy pracy socjalnej, rehabilitacji i poradnictwa.

8. Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne w Jaworznie

Organizacja posiada status organizacji pożytku publicznego.

Od początku istnienia Stowarzyszenia, prowadziło ono noclegownię dla osób bezdomnych, w której schronienie uzyskały osoby bezdomne, uzależnione od alkoholu, długotrwale bezrobotne, potrzebujące pomocy w powrocie do życia w społeczeństwie. Stowarzyszenie przez cały okres swojej działalności remontowało budynek noclegowni, dostosowując go do wymaganych standardów. Efektem tych starań było przekształcenie noclegowni w schronisko dla bezdomnych mężczyzn. Pod koniec 2016 r., Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne uzyskało także zgodę, na powstanie drugiego schroniska dla osób bezdomnych, w którym z kolei znalazły schronienie kobiety bezdomne.

Projekty realizowane przez Stowarzyszenie 2017 r.:

- 1) "Dom nadziei" - w ramach tego zadania CHSD udzielało pomocy osobom bezdomnym w prowadzonych przez Stowarzyszenie dwóch schroniskach.
- 2) "Pomóż sobie" – prowadzenie programu reintegracji społeczno zawodowej dla osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu i innych substancji,
- 3) "Świadczenie usług opiekuńczych" – prowadzenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób, rodzin, które są mieszkańcami miasta Jaworzna.
- 4) Klub wsparcia "Sieć" prowadzący warsztaty, poradnictwo indywidualne oraz edukację zdrowotną dla osób z zaburzeniami psychicznymi i chorych psychicznych oraz ich rodzin.
- 5) " Wzmacnianie zdrowia psychicznego seniorów" – prowadzenie warsztatów dla osób w wieku senioralnym oraz prowadzenie edukacji pro zdrowotnej na rzecz mieszkańców miasta.

9. Stowarzyszenie REDA w Jaworznie

Stowarzyszenie jest organizacją „non-profit” prowadzącą działalność na rzecz ogółu społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

oraz grup i środowisk mających szczególnie trudną sytuację życiową i materialną w zakresie działalności oświatowej, pomocy społecznej i dobroczynności, kulturalnej, kultury fizycznej i sportu, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Najistotniejszym elementem pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym jest przywrócenie im wiary we własne siły i możliwości, godności społecznej oraz udowodnienie, że każdy człowiek jest wartościową jednostką.

V. Cele i zadania Programu

Nadrzędnym celem polityki miasta jest poprawa stanu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłej, kompleksowej oraz wysokiej jakości opieki zdrowotnej, zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki zdrowotnej oraz innych form pomocy umożliwiających życie w środowisku rodzinnym i społecznym, w tym wdrożenie środowiskowej opieki psychiatrycznej.

Przyczyną podjęcia działań w dziedzinie ochrony zdrowia psychicznego jest sukcesywny wzrost zachorowalności na psychotyczne i niepsychotyczne zaburzenia psychiczne, spowodowane zmianami społeczno-ekonomicznymi, których wynikiem jest pojawienie się nowych zagrożeń dla zdrowia psychicznego w postaci:

- 1) braku poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, zdrowotnego i socjalnego, bezrobocia oraz biedy,
- 2) deficytu kadr i środków w psychiatrycznej opiece zdrowotnej,
- 3) konieczności zmiany nastawienia do osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 4) konieczności dostosowania opieki psychiatrycznej do współczesnych standardów czyli rozwoju modelu leczenia środowiskowego, w którym kuracja odbywa się w środowisku pacjenta.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Jaworzna na lata 2017-2022 przedstawia strategię działań, mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego ludności miasta, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

Do istotnych zadań Programu należą:

- 1) promowanie zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym,
- 2) kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych,
- 3) zapobieganie występowania zagrożeń w sferze zdrowia psychicznego oraz unowocześnienie leczenia, opieki i wsparcia dla osób chorych psychicznie.
- 4) zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy, niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym,
- 5) upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej,
- 6) aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 7) przeciwdziałanie nietolerancji, dyskryminacji i wykluczeniu osób z zaburzeniami psychicznymi.

Realizacja Programu przyczyni się do poprawy funkcjonowania psychiatrycznej opieki zdrowotnej miasta Jaworzna.

Promocja zdrowia psychicznego obejmuje działania, których celem jest tworzenie warunków sprzyjających nabywaniu umiejętności kontrolowania i wpływania na własne zdrowie. Elementem profilaktyki chorób cywilizacyjnych, do których niewątpliwie zalicza się zaburzenia psychiczne jest aktywny styl życia i podnoszenie sprawności fizycznej, bowiem czynniki te wpływają na poprawę stanu zdrowia ludności. Zmiana stylu życia ludności wymaga jednak działań promocyjnych oraz zapewnienia atrakcyjnych ofert spędzania czasu wolnego. Przemiany społeczne i ekonomiczne istotnie wpływają na stan zdrowia psychicznego społeczeństwa. Zmiany cywilizacyjne, wzrost gospodarczy i związany z tym wzrost konkurencyjności, przyczyniają się do wzrostu zachorowań na choroby psychiczne. Od szeregu lat systematycznie wzrosła liczba osób zgłaszających się po pomoc psychologiczno-psychiatryczną, zwiększa się częstość występowania zaburzeń depresyjnych i psychosomatycznych, jak również zaburzeń spowodowanych nadużywaniem alkoholu oraz przyjmowaniem innych substancji psychoaktywnych.

Następstwa powstałe w wyniku problemów zdrowia psychicznego mogą w pewnym stopniu zostać zredukowane dzięki dostarczeniu odpowiednich informacji, jak również rozwijaniu umiejętności życiowych jednostki w szkole, pracy i innych środowiskach, rozpoznawaniu problemów, radzeniu sobie z nimi i przygotowaniu się do odparcia stresogennych zdarzeń. Dla poprawy sytuacji niezbędne jest więc umożliwianie edukacji w zakresie ochrony zdrowia oraz promocji zdrowia psychicznego różnym grupom (rodzicom, nauczycielom, menadżerom), a także zwiększenie skuteczności udzielania właściwej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.

Jednym z głównych zadań przyczyniających się do realizacji Programu będzie włączenie do programów szkolnych wszechstronnej edukacji zdrowotnej, mającej na celu kształtowanie podstawowych umiejętności osobistych i społecznych, powodującej wzrost odpowiedzialności za swoje zdrowie, nauki komunikacji z innymi, rozwiązywania własnych problemów, konfliktów, radzenia sobie ze stresem, naciskami z zewnątrz. Podjęte działania mają przyczynić się do promocji zdrowia psychicznego i zapobiec wzrostowi zaburzeń psychicznych wśród mieszkańców miasta. Służyć ma temu prowadzenie kampanii medialnej promującej i upowszechniającej zdrowie psychiczne w szkołach (szkolenia i warsztaty dla pedagogów i psychologów szkolnych).

Zdrowie jest istotnym wyznacznikiem jakości życia. Odpowiedni poziom opieki zdrowotnej, w szczególności w zakresie zaburzeń psychicznych przekłada się na jakość i długość życia, dłuższe życie zawodowe i satysfakcję z udziału w życiu społecznym oraz niższe koszty opieki zdrowotnej. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy, niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Z przeprowadzonych badań wynika, iż najbardziej narażone na ryzyko zachorowań są grupy podlegające marginalizacji społecznej, a więc bezrobotni, byli więźniowie, osoby z zaburzeniami osobowościowymi oraz dotknięte w przeszłości zaburzeniami psychicznymi. Społeczną przyczyną chorób psychicznych jest ignorowanie problemu indywidualnych przypadków zaburzeń.

Ze względu na ograniczenia dostępności do świadczeń medycznych, a zwłaszcza podstawowych usług z zakresu ochrony zdrowia, konieczna jest kompleksowa poprawa systemu leczenia ambulatoryjnego. Pomocne będzie tu planowane utworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego, w ramach którego opracowane

Jaworzno
źródło energii

zostaną nowe standardy jakościowe dla osób zagrożonych chorobą psychiczną, jak również współpraca z pozarządowymi organizacjami samopomocowymi, realizującymi zróżnicowane formy pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Wejście w życie *ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 882) umożliwiło rozwój nowych form oparcia społecznego dla osób przewlekle chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo, jakimi są środowiskowe domy samopomocy i specjalistyczne usługi opiekuńcze, udzielane w miejscu zamieszkania pacjenta. Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej zapewni osobom z zaburzeniami psychicznymi opiekę i wsparcie, umożliwiające funkcjonowanie im we własnym środowisku społecznym i stworzenie godnych warunków życia. Leczenie pacjenta w jego naturalnym środowisku społecznym, przy zapewnieniu odpowiedniego wsparcia pacjentowi, jak również jego rodzinie przynosi znacznie lepsze efekty niż tradycyjna forma pomocy. Promocja rozwoju psychiatrii środowiskowej ma na celu eliminację stygmatyzacji i dyskryminacji osób dotkniętych chorobą, zwiększenie zatrudnienia osób z problemami zdrowia psychicznego, organizacje zawodowych szkoleń dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Choroba psychiczna nie jest winą osoby chorej, dlatego zmiana nastawienia społeczeństwa do problemu wymagać będzie od osób zdrowych psychicznie więcej zrozumienia, zwłaszcza tolerancji i życzliwości skierowanej do osób dotkniętych chorobą. Przeciwdziałać dyskryminacji tych osób można poprzez zmianę nastawienia i sposobu myślenia społeczeństwa na temat chorób psychicznych. Kampanie edukacyjne kierowane do różnych grup społecznych przyczynią się do większego i lepszego zrozumienia osób z problemami zdrowia psychicznego, zmniejszenia lęku i przełamania negatywnych stereotypów. Realizacji tego celu służyć będzie również zwiększenie wiedzy środowisk medycznych, samych chorych i ich rodzin oraz opinii publicznej na temat praw człowieka oraz praw pacjenta. Zgodnie z Kartą Praw Pacjenta, każdy pacjent posiada prawo do informacji i tajemnicy informacji oraz prawo do intymności i poszanowania godności. Oznacza to, że wszelkie informacje dotyczące jego leczenia, pozostać muszą w tajemnicy. Wszystkie informacje dotyczące stanu zdrowia pacjenta, faktów medycznych, rozpoznania, rokowania i leczenia, a także wszystkie informacje natury osobistej muszą pozostać poufne. Informacje takie ujawnione mogą być za zgodą pacjenta, bądź gdy wyraźnie zezwala na to prawo.

Zdrowie psychiczne i dobra kondycja ogólna stanowią fundament wysokiej jakości życia, mobilizują do szukania doświadczeń i czynią ludzi aktywnymi i kreatywnymi. Rozwój i wdrażanie programów zdrowia psychicznego może wpływać na zmniejszenie rozprzestrzeniania się stygmatyzacji i wykluczenia społecznego osób z problemami psychicznymi.

Głównym działaniem w ramach w/w celów jest kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób chorych psychicznie. Działanie to ma na celu ochronę praw osób chorych psychicznie lub upośledzonych umysłowo, korzystających ze świadczeń zdrowotnych udzielanych przez zakłady opieki psychiatrycznej, rozwijanie i kształtowanie w społeczeństwie uczuć empatii, zrozumienia akceptacji i tolerancji wobec osób dotkniętych tego rodzaju zaburzeniami. Podejmowane w ramach celu działania przyczynią się do upodmiotowienia osób z zaburzeniami psychicznymi, przestrzegania praw pacjenta, wspierania ich rodzin oraz

poprawy jakości życia. Celem ich realizacji jest zmniejszenie wykluczenia społecznego i dyskryminacji, ograniczenie liczby osób izolowanych społecznie lub naznaczonych z powodu choroby psychicznej, zwiększenie wsparcia społecznego i wzmocnienie więzi w społeczności. Osiągnięcie celu wymaga wsparcia organizacji pozarządowych reprezentujących grupy osób zagrożonych ryzykiem chorób psychicznych. Wdrożenie programów informacyjnych i edukacyjnych przyczyni się do zwiększenia powszechnej wiedzy o przyczynach, rozpowszechnieniu, objawach, przebiegu i możliwościach leczenia zaburzeń psychicznych. Cele Programu odpowiadają na wyzwania związane z ochroną zdrowia psychicznego mieszkańców miasta. Program przyczyni się do podniesienia jakości udzielanej pomocy w ramach opieki zdrowotnej, a także podwyższenia jej standardów. Jednym z najważniejszych zadań niniejszego programu będzie promocja zdrowia psychicznego, która pozwoli przełamać istniejące wciąż bariery społeczne i wprowadzić w życie hasła integracji społecznej osób chorych psychicznie, a także pokonać barierę izolacji i stygmatyzacji osób z zaburzeniami psychicznymi.

VI. Wdrażanie programu

1. Zarządzanie programem

Koordynatorem realizacji Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Jaworzna na lata 2017 – 2022 jest lokalny zespół koordynujący, powołany zarządzeniem Nr WZ.0050.457.20117 przez Prezydenta Miasta Jaworzna. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele:

- 1) Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Jaworznie,
- 2) Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Jaworznie,
- 3) Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworznie,
- 4) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworznie,
- 5) Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Jaworznie,
- 6) Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego w Jaworznie,
- 7) Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Jaworznie,
- 8) Ośrodka Rehabilitacyjno-Wychowawczego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Jaworznie,
- 9) dwóch poradni zdrowia psychicznego funkcjonujących w mieście.

Zadaniem zespołu jest realizacja, koordynowanie, monitorowanie oraz ocena postępów realizacji celów Programu.

2. Adresaci programu

Adresatami Programu są osoby:

- 1) zagrożone chorobami psychicznymi,
- 2) chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne),
- 3) upośledzone umysłowo,
- 4) wykazujące inne zaburzenia czynności psychotycznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a które wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki.

Planowane działania dotyczące profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego

	ZADANIE	SPOSÓB DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIK MONITORUJĄCY (obejmujący okres 1 roku)
1.	Upowszechnienie na terenie miasta wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.	1. Powołanie lokalnego zespołu koordynującego.	Urząd Miejski w Jaworznie	powołano
		2. Aktualizacja programu ochrony zdrowia psychicznego dla miasta Jaworzna.	lokalny zespół koordynujący	-
		3. Aktualizacja informacji dot. programu ochrony zdrowia psychicznego na stronie internet.: www.pozp.jaworzno.pl, zawierającej wykaz placówek ambulatoryjnej opieki psychiatrycznej oraz innych placówek udzielających wsparcia.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie	liczba osób korzystających z utworzonej strony internetowej
		4. Spotkania edukacyjne i informacyjne adresowane do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci młodzieży i rodziców na temat zagrożeń zdrowia psychicznego i sposobów ich przeciwdziałania.	1) Ośrodek Interwencji Kryzysowej, 2) GKRPA, 3) Miejska Biblioteka Publiczna, 4) nauczyciele i pedagodzy szkół i placówek oświatowych	liczba przeprowadzonych działań na terenie miasta/ liczba osób objętych działaniami
		5. Wzmacnianie zdrowia psychicznego seniorów – warsztaty prozdrowotne dla osób w wieku senioralnym.	1) Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne, 2) Stowarzyszenie „Nasza przystań”, 3) Gmina Miasta Jaworzna	liczba osób objętych działaniami
2.	Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom.	1. Szkolenia i warsztaty dla pedagogów i psychologów szkolnych, 2. Warsztaty doskonalące umiejętności wychowawcze rodziców i nauczycieli, 3. Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla uczniów oraz dzieci placówek oświatowych, 4. Opieka nad systemem rodzinnym.	1) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna 2) Doradca metodyczny pedagogów szkolnych miasta Jaworzna 3) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie 4) nauczyciele i pedagodzy szkół oraz placówek oświatowych	liczba pedagogów i psychologów szkolnych oraz rodziców uczestniczących w szkoleniach/ liczba dzieci objętych wsparciem
3.	Zapobieganie zaburzeniom psychicznym	1. Realizacja programów przeciwdziałających przemocy w: szkole, rodzinie, cyberprzestrzeni	1) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jaworznie 2) Ośrodek Interwencji	liczba wdrożonych programów/ liczba osób biorąca udział

			Kryzysowej w Jaworznie, 3) nauczyciele i pedagodzy szkół i placówek oświatowych	w programach
		2. Edukacja dzieci i młodzieży oraz ich rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych, których używanie może prowadzić do uzależnienia.	1) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie, 2) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jaworznie 3) nauczyciele i pedagodzy szkół i placówek oświatowych	liczba wdrożonych programów/ liczba populacji biorąca udział w programach
		3. Udzielanie pomocy psychologicznej osobom będącym w sytuacji kryzysowej, aby zapobiec przejściu kryzysu w stan niewydolności psychospołecznej i znacznego pogorszenia zdrowia psychicznego.	1) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie,	liczba osób objętych wsparciem/liczba udzielonych porad psychologicznych
		4. Prowadzenie działań zmniejszających negatywne skutki zjawiska przemocy w rodzinie.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie	liczba osób korzystających ze wsparcia
		5. Podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie	liczba działań/liczba osób korzystających ze wsparcia
3.	Przeciwdziałanie nietolerancji, dyskryminacji i wykluczeniu osób z zaburzeniami psychicznymi	1. Realizacja programów informacyjno-edukacyjnych sprzyjających postawom zrozumienia, akceptacji i przeciwdziałania dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi.	1) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jaworznie, 2) Ośrodek Rehabilitacyjno - Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych, 3) nauczyciele i pedagodzy szkół i placówek oświatowych	liczba wdrożonych programów/ liczba populacji biorąca udział w programach
		2. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.	1) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie, 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie	liczba wdrożonych programów/liczba korzystających ze wsparcia

Jaworzno
źródło energii

Planowane działania w zakresie upowszechnienia środowiskowego modelu opieki psychiatrycznej oraz aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.

	ZADANIE	SPOSÓB DZIAŁANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIK MONITORUJĄCY (obejmujący okres 1 roku)
1.	Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej - wdrożenie modelu zintegrowanej, środowiskowej opieki psychiatrycznej	1. Rozwijanie poradni zdrowia psychicznego i uzależnień - zapewniających opiekę dorosłym i dzieciom oraz zwiększenie dostępności do zróżnicowanej formy opieki zdrowotnej.	1) poradnie zdrowia psychicznego działające w mieście 2) Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnionych w Jaworznie	liczba udzielonych porad
		2. Utworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego - w miarę posiadanych środków finansowych w budżecie Gminy Miasta Jaworzna.	1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie 2) Poradnie Zdrowia Psychicznego w Jaworznie 3) Gmina Miasta Jaworzna 4) Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne	liczba osób korzystających liczba osób korzystających z usług Centrum
		3. Realizacja programu "Kompleksowa terapia, opieka i pielęgnacja dzieci niepełnosprawnych z terenu Jaworzna".	Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych w Jaworznie	liczba dzieci korzystających z terapii
		4. Prowadzenie środowiskowego wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	1) Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie	liczba osób korzystających z wsparcia środowiskowego/ liczba osób korzystających z usług Klubu
		5. Prowadzenie „Klubu wsparcia SIEĆ”.		

2.	Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego	<p>1. Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi, poszerzenie, zróżnicowanie i unowocześnienie pomocy oraz oparcia społecznego w działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej:</p> <p><u>Pomoc bytowa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - przyznawanie świadczeń pieniężnych z ustawy o pomocy społecznej - przyznawanie świadczeń z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - przyznawanie świadczeń z ustawy o dodatkach mieszkaniowych - przyznawanie świadczeń niepieniężnych z ustawy o pomocy społecznej: <ul style="list-style-type: none"> a) składki na ubezpieczenie zdrowotne, b) składki na ubezpieczenie społeczne, c) pomoc rzeczowa, d) schronienie, posiłek i niezbędne ubranie dla osób bezdomnych, e) usługi opiekuńcze, f) specjalistyczne usługi opiekuńcze, g) praca socjalna, h) poradnictwo psychologiczne, rodzinne, terapeutyczne w zakresie uzależnień - kwalifikowanie osób ze stopniem niepełnosprawności do zajęć w Centrum Integracji Społecznej (Stowarzyszenie REDA) <p><u>Pomoc mieszkaniowa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - udzielanie schronienia w formie pobytu 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie Wydział GK UM w Jaworznie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p>	<p>liczba osób korzystających</p> <p>liczba osób korzystających</p> <p>liczba osób korzystających</p> <p>liczba osób korzystających</p> <p>liczba osób korzystających</p> <p>liczba osób korzystających</p> <p>liczba osób korzystających</p> <p>liczba osób korzystających</p>
----	--	---	--	---

	<p>w Mieszaniu Chronionym dla osób będących w sytuacji kryzysowej.</p> <p><u>Pomoc stacjonarna:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kierowanie do domów pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych - realizacja Programu "Poprawa jakości i skuteczności opieki geriatrycznej, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymania samowystarczalności osób starszych" <p><u>Pomoc informacyjna:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie banku danych o instytucjach i organizacjach mogących służyć pomocą psychiatryczną, socjalną i prawną przez MOPS - wsparcie polegające na informowaniu i konsultowaniu osób i rodzin prowadzonych przez MOPS 	<p>Zakład Pielęgnacyjno - Opiekuńczy w Jaworznie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p>	<p>liczba osób korzystających</p> <p>liczba osób korzystających</p> <p>liczba osób korzystających</p>
	<p>2. Współpraca z pozarządowymi organizacjami samopomocowymi realizującymi zróżnicowane formy pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi:</p> <p><u>Pomoc półstacjonarna:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy (60 miejsc) typu B (dla osób z upośledzeniem umysłowym) i typu C dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych) - realizacja Programu <i>Tworzenie struktur wsparcia środowiskowego dla osób z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi</i> - kierowanie do Dziennych Domów Pomocy Społecznej prowadzonych przez Stowarzyszenie "Nasza przystań" <p><u>Samopomoc środowiskowa:</u></p>	<p>1) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną koło w Jaworznie</p> <p>2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną koło w Jaworznie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p>	<p>liczba osób korzystających</p> <p>liczba osób korzystających</p> <p>liczba osób korzystających</p>

Jaworzno

źródło energii

		- aktywizacja społeczności lokalnej (rodziny, sąsiadów, znajomych, środowiska)	1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie 2) organizacje pozarządowe	liczba osób korzystających
		- tworzenie grup samopomocowych rodzin z osobami z zaburzeniami psychicznymi	1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie 2) organizacje pozarządowe	liczba osób korzystających
		- wspieranie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin	1) Klub wsparcia „SIEĆ” 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie	liczba osób korzystających
3	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi	1. Przeprowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców, promującej zatrudnienie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi. 2. Przeprowadzenie spotkań z pracodawcami nt. form aktywizacji, wspierających w zatrudnieniu osoby niepełnosprawnej. Przybliżenie tematu przywilejów wynikających z zatrudniania osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi oraz zachęcanie do ich zatrudniania.	1) Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie 2) Stowarzyszenie REDA Centrum Integracji Społecznej w Jaworznie	liczba pracodawców
		3. Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez: 1) udzielanie indywidualnych porad zawodowych osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi, 2) organizację szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie	liczba osób korzystających
		4. Objęcie aktywizacją osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi	Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie	liczba osób korzystających
		5. Realizacja <i>Indywidualnego Programu Zatrudniania Socjalnego</i>	Centrum Integracji Społecznej w Jaworznie	liczba osób korzystających
		6. Realizacja <i>Indywidualnego Programu Rehabilitacji</i>	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Jaworznie	liczba osób korzystających
		7. Realizacja programu <i>Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z upośledzeniem umysłowym</i>	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną koło w Jaworznie	liczba osób korzystających

Jaworzno
źródło energii

3. Oczekiwane efekty realizacji programu:

- 1) poprawa dostępności do różnych form opieki psychiatrycznej,
- 2) zwiększenie poziomu satysfakcji pacjentów poprzez zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych
- 3) poprawa zasobów infrastruktury psychiatrycznej opieki zdrowotnej
- 4) koordynacja opieki medycznej z opieką społeczną w zakresie opieki psychiatrycznej,
- 5) wzrost świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 6) utworzenie systemu kompleksowej pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom,
- 7) zwiększenie rodzaju, zakresu i jakości usług,
- 8) zmniejszenie potrzeby korzystania z domów pomocy społecznej i innych placówek opiekuńczych,
- 9) ograniczenie ilości osób powracających do szpitali psychiatrycznych,
- 10) zapobieganie eksmisjom i bezdomności,
- 11) zapobieganie stygmatyzacji pacjentów psychiatrycznych,
- 12) zmniejszenie zjawiska izolacji społecznej,
- 13) rozwój partnerstwa lokalnego i budowanie koalicji,
- 14) aktywizacja środowisk osób z zaburzeniami psychicznymi na rzecz samopomocy,
- 15) wzmocnienie spójności i integracji społecznej,
- 16) poprawa wskaźników zdrowotnych w zakresie opieki psychiatrycznej.

4. Źródła finansowania programu

Środki na realizację programu pozyskiwane będą z:

- 1) Narodowego Funduszu Zdrowia,
- 2) budżetu państwa,
- 3) budżetu miasta,
- 4) państwowych funduszy celowych (PFRON),
- 5) funduszy unijnych oraz innych zagranicznych mechanizmów finansowych,
- 6) budżetów organizacji pozarządowych,
- 7) z innych źródeł (np. darowizny).

5. Monitoring programu

Przedmiotem monitorowania będą wybrane wskaźniki oceny efektów i korzyści realizacji, każdego z celów szczegółowych programu. Wynikiem będzie coroczna informacja prezentująca postępy wdrażania Programu. W procesie monitoringu stosowane będą następujące elementy: zbieranie informacji i danych, analiza danych, ocena rezultatów. Odpowiedzialnymi za raportowanie będą wszystkie podmioty zaangażowane w realizację programu. Raporty częściowe sporządzane przez podmioty zaangażowane w Program podlegają zatwierdzeniu przez lokalny zespół koordynujący. Raport następnie przesyłany jest właściwemu ministrowi do spraw zdrowia w terminie do dnia 15 maja roku następującego po okresie monitorowania.

5. Ewaluacja programu

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o dane zebrane przez lokalny zespół koordynujący podczas monitoringu. Ewaluacja programu powinna dostarczyć odpowiedzi na pytanie jaka jest trafność, skuteczność, użyteczność i efektywność Programu.

Ewaluacja poprzez zbieranie, analizę i interpretację danych ma na celu ocenę wartości Programu. Uzyskane informacje mają być pomocne dla planowania, realizacji i ewentualnego rozwoju Programu.

Do badań ewaluacyjnych stosować można dwa rodzaje metod badawczych tj. techniki ilościowe np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług i jakościowe (np. ankiety, obserwacje, opinie, dyskusje, raporty).

Badane mogą być m. in. takie elementy:

- 1) dostępność usług,
- 2) standard usług,
- 3) informacja o programie,
- 4) kompetencje realizatorów programu,
- 5) terminowość,
- 6) stopień realizacji celów i zadań,
- 7) pozytywne oddziaływanie programu,
- 8) poczucie bezpieczeństwa.

Podsumowanie

Zmiany społeczno-ekonomiczne wynikające z transformacji ustrojowej w Polsce doprowadziły do wzrostu zagrożeń zdrowotnych i pojawienia się nowych problemów społecznych takich jak: bezrobocie, ubóstwo czy też marginalizacja osób mniej sprawnych. Każdego roku wzrasta liczba osób potrzebujących wsparcia specjalistów zdrowia psychicznego. W stosunku do osób chorych psychicznie obserwuje się w społeczeństwie zbyt niski poziom akceptacji.

W wyniku wdrożenia Programu nastąpi rozszerzenie działań związanych z promocją zachowań sprzyjających utrzymaniu zdrowia psychicznego, zwiększenie dostępności do leczenia oraz wzrost tolerancji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi. Kształtowanie w społeczeństwie postawy życzliwości, tolerancji dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz działania motywujące, skierowane do osób dotkniętych chorobą, pozwolą na ich większą aktywizację zawodową oraz poprawę jakości życia.

Uzasadnienie

W myśl art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz.U. z 2017 r., poz. 882) ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022, który został przyjęty przez Radę Ministrów rozporządzeniem z dnia 8 lutego 2017 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 458) zobowiązuje samorządy powiatów i gmin do opracowania i realizacji lokalnych programów ochrony zdrowia psychicznego.

Opracowany *Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Jaworzna na lata 2017-2022* stanowi jeden z elementów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie.

Program przedstawia strategię działań, mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego mieszkańców miasta, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

W wyniku wdrożenia Programu nastąpi rozszerzenie działań związanych z promocją zachowań sprzyjających utrzymaniu zdrowia psychicznego oraz zwiększenie dostępności do leczenia. Kształtowanie w społeczeństwie postawy życzliwości, tolerancji dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz działania motywujące, skierowane do osób dotkniętych chorobą, pozwolą na ich większą aktywizację zawodową oraz poprawę jakości życia.

Jaworzno, 23 listopada 2017 r.

Opracował: Naczelnik Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych - Małgorzata Helbin-Więcek